

גולדה מאיר: מנהיגה על כס מזכיר המפלגה (תקציר)

מאיר חזן

גולדה מאיר היא האישה היחידה ששירתה בתפקיד מזכיר המפלגה בתולדות מפא"י ומפלגת העבודה. כמעט 80 שנה התקיימה המשרה, עד שהוחלט על ביטולה בוועידת מפלגת העבודה שהתקיימה באוגוסט 2009. מאיר כיהנה פעמיים בתפקיד: תחילה בשנים 1930-1931, ולימים כיהנה כמזכירה האחרונה של מפא"י וכן כמזכירה הראשונה של מפלגת העבודה בשנים 1966-1968. טענתי היא כי לפועלה של מאיר כמזכירת מפא"י ובהמשך כמזכירת מפלגת העבודה מפברואר 1966 עד אוגוסט 1968 היתה חשיבות נכבדה בעדכון השקפותיה לגבי המתרחש בחיים הפוליטיים הפנימיים בישראל, לקראת כהונתה העתידה כראש ממשלת ישראל ב-1969. התקופה הנדונה היוותה מרכיב מרכזי בהתוויית סדר היום והגבולות שיתחמו בהמשך את מרחב התמרון המסור בידה לגיבוש וקידום יעדים פוליטיים שבהם חפצה בזמן כהונתה במשרת ראש הממשלה, ולא פחות חשוב מכך – בעיצוב מחדש של דמותה הפוליטית בספקטרום הציבורי הישראלי, לטוב ולרע.

אילו נכשלה מאיר בתפקידה כמזכיר מפא"י או למצער הותירה היסוס בשדרות המפלגתיות הפנימיות – על אישיהן, מוסדותיהן ושלל האינטרסים והמאבקים הרעיוניים והכוחניים הרווחים בהן – בנוגע לדומיננטיות שלה בהכוננת וקביעת סדר היום, הדבר היה מנוצל לדחיקתה אל ירכתי המערכת הפוליטית. במקום זאת היא מצאה את עצמה בתום כהונתה עומדת הכן על עמדת הזינוק, ללא מתחרה של ממש, לקראת בחירתה כראש הממשלה. בתקופת כהונתה היא התמודדה עם ארבעה אתגרים מרכזיים: שיקום מפא"י לאחר פרישת רפ"י בהנהגתו של בן-גוריון, בכורתה של הנהגת מפא"י בשבועות ההמתנה ערב מלחמת ששת הימים, המכשולים שארבו בדרך לייסוד מפלגת העבודה ותפקוד תחת עול מצבה הבריאותי. בהתמודדותה עם אתגרים אלה היא נחלה גם מפלות וידעה ימים של אכזבה ונסיגה, שהשתקפו במעמדה, במידת השפעתה ובדימויה בחיים הפוליטיים. אבל בזכות אופייה העיקש והנחוש, בצד ניסיונה רב השנים ומערכת הקשרים הענפה שטיפחה במהלכם, השכילה מאיר להפגין יכולת יוצאת דופן לבצר מעימות לעימות את נוכחותה כאישיות מפתח אשר מהווה צומת שאין בלתו לקידום או לטרפוד מהלכים בזירה הציבורית הישראלית.